

Apskritojo stalo diskusija „Vyresnio amžiaus žmonių integracija“

2018 m. gegužės 29 d., Vilnius

KONTEKSTAS

Lietuvoje pastaraisiais metais ne tik mažėja gyventojų skaičius, bet ir kinta gyventojų amžiaus struktūra – mažėja vaikų bei daugėja vyresnio amžiaus žmonių. Svarbiausios gyventojų mažėjimo priežastys – dideli emigracijos mastai bei mažas gimstamumas.

Reaguojant į esamą situaciją 2018 m. parengtas Demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 m. strategijos (toliau – Strategija) projektas. Pagrindinis Strategijos tikslas – užtikrinti teigiamą gyventojų skaičiaus pokytį ir proporcingą gyventojų amžiaus struktūrą. Tikslu siekiama trimis kryptimis – kuriant šeimai palankią aplinką, siekiant migracijos srautų subalansavimo, skatinant vyresnio amžiaus žmonių integraciją į visuomenę.

Siekiant tikslingo Strategijos įgyvendinimo, rengiamas priemonių planas, kuriame numatomi konkretūs veiksmai, reikalingi įgyvendinti užsibrėžtus tikslus.

KONSULTACIJOS TIKSLAS

Ši diskusija – viešųjų konsultacijų ciklo, skirto Strategijos aptarimui su visuomene, dalis, organizuojama LR Vyriausybės kanceliarijos. Ciklas, kurį sudaro gyventojų apklausa, viešosios konsultacijos, teminis tyrimas, rengiamas ruošiantis galutiniam baigiamajam renginiui – konferencijai-forumui. Konsultacijos tikslai:

- Išsiaiškinti, su kokiais iššūkiais susiduria vyresnio amžiaus asmenys darbo rinkoje Lietuvoje ir kokios jų integracijos į darbo rinką galimybių tobulinimo kryptys;
- Išsiaiškinti, kaip asmenys supranta gyvenimo kokybės sampratą vyresniame amžiuje, kokios paslaugos aktualios ir padėtų gerinti vyresnio amžiaus asmenų gyvenimo kokybę;
- Išsiaiškinti, kokios visuomeninės veiklos senjorams yra svarbios ir kokiomis priemonėmis reikia skatinti bendruomeniškumą.

VIEŠOSIOS POLITIKOS PRIORITETAS

Strategijos 3 tikslo „Suteikti galimybių vyresnio amžiaus asmenims integruotis į visuomenę“ uždaviniai:

- 3.1. Užtikrinti vyresnio amžiaus asmenų dalyvavimą socialiniame ir politiniame gyvenime.
- 3.2. Užtikrinti vyresnio amžiaus asmenų dalyvavimą darbo rinkoje ir finansinį saugumą.
- 3.3. Užtikrinti mokymosi visą gyvenimą galimybes.
- 3.4. Pagerinti vyresnio amžiaus asmenų sveikatos priežiūros kokybę ir prieinamumą, siekiant mažinti jų sergamumą ir mirtingumą nuo pagrindinių neinfekcinių ligų bei dėl išorinių priežasčių.
- 3.5. Stiprinti kartų santykius ir plėtoti savanorišką vyresnio amžiaus asmenų veiklą.

KONSULTACIJOS DALYVIAI

Trys tikslinės grupės, kurioms aktualūs skirtingi iššūkiai tarp vyresnio amžiaus žmonių:

- Vyresnio amžiaus žmonių integracija į darbo rinką – diskusijoje dalyvavo įvairių senjorų organizacijų, asociacijų, klubų nariai. Dalyviai – Lietuvai pagražinti draugijos nariai, Lietuvos kelininkų veteranų klubo „Kelininkas“ atstovas, aktyvūs visuomenininkai, neseniai į pensiją išėję piliečiai.
- Gyvenimo kokybės užtikrinimas senjorams – diskusijoje dalyvavo skirtingų sričių suinteresuoti asmenys – Medardo Čoboto Trečiojo amžiaus universiteto atstovai, senjorams priežiūrą namuose teikiančių organizacijų atstovai, Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ atstovai, Vilniaus miesto savivaldybės Socialinių reikalų ir sveikatos departamento Socialinės paramos skyriaus atstovas, kiti aktyvūs visuomenininkai.
- Bendruomeniškumo svarba senjorams – diskusijoje dalyvavo aktyvūs vyresnio amžiaus visuomenininkai, į pensiją neseniai išėję asmenys, trečiojo amžiaus universitetų atstovai.

KONSULTACIJOS METODAS

Konsultacijai naudotas *fokus* grupių metodas: skirtingus interesus atstovaujantys dalyviai, nešališko moderatoriaus vedama diskusija pagal iš anksto sudarytą klausimyną.

Esminės vyresnių žmonių darbo rinkoje problemos |

- a) Darbo vietų trūkumas – pasak kai kurių dalyvių, bedarbių registruojama daugiau nei rinkoje siūloma darbo vietų.
- b) Visuomenės nuostatos – dalyviai teigia, jog visuomenėje vyrauja negatyvi nuomonė apie vyresnio amžiaus žmogų, jog jis nėra pajėgus dirbti.
- c) Nepakankamos Lietuvos darbo biržos paslaugos vyresnio amžiaus žmonėms – nesuteikiamos sąlygos dalyvauti mokymuose, įgyti papildomų gebėjimų, nelanksčiai veikia vidinė Lietuvos darbo biržos darbo paieškos sistema.
- d) Empatijos ir pagarbos trūkumas – pasak dalyvių, visuomenėje vyrauja požiūris, jog žmogus yra daiktas, turintis save parduoti, neužtikrinamas pagarbos žmogui skatinimas.
- e) LR Darbo kodekso nuostatų nesilaikymas – dalyvių teigimu, valstybinėse įstaigose šių nuostatų laikomasi griežčiau, tuo tarpu privačiame sektoriuje darbuotojų teisės dažnai yra pažeidžiamos.
- f) Kompetencijos / įgūdžių pokyčiai – dalyvių teigimu, vyresnio amžiaus žmonėms trūksta žinių apie sparčiai besikeičiančius dalykus – technologijas, vadybos, projektų valdymo procesus.

Vyresnio amžiaus žmonių patrauklumas darbo rinkai | Pasak dalyvių, noro ir galimybių dirbti yra, tačiau juos stabdo neigiamas darbdavių požiūris – dalis jų vyresnio amžiaus žmonių dirbti nepriima būtent dėl amžiaus. Diskusijos dalyvių teigimu, tą patvirtina ir statistiniai duomenys – vos 6 proc. vyresnių nei 65 m. asmenų vis dar dirba. Neigiamą įtaką vyresnio amžiaus asmenų patrauklumui darbo rinkoje, pasak dalyvių, turi kvalifikacijos kėlimo, mokymų galimybių ribojimas – Lietuvos darbo birža pensinio amžiaus asmenims nesuteikia galimybių mokytis.

Neigiama praktika diskusijos dalyviai įvardija LR Valstybės tarnybos įstatymo draudimą valstybiniame sektoriuje dirbti vyresniems nei 65 m. asmenims. Pasak jų, taip asmenys nepagrįstai diskriminuojami. Be to, dalyviai neigiamai vertina ir mokslininkų pensijos-rentos nuostatas. Šiuo metu pensinio amžiaus mokslininkams Sodra skiria mokslininko rentą, tačiau tuo atveju, jei mokslininkas įsidarbina, teisė į ją prarandama. Pasak dalyvių, tai neigiama praktika, neleidžianti pensinio amžiaus mokslininkui pasinaudoti jam priklausančiomis socialinėmis garantijomis.

Kita vertus, dalyviai pateikė ir prieštaraujančią nuomonę. Pasak jų, lyginant su laikotarpiu prieš kelerius metus, darbdavių požiūris į vyresnius darbuotojus kinta – anksčiau net 50 m. asmeniui susirasti darbą būdavo itin sudėtinga. Remiantis dalyvių išsakyta nuomone, jog darbo rinka – tai santykis tarp perkančiojo (darbdavio) ir perkamojo (darbuotojo), verslininkų pasirinkti konkretų žmogų nepriversi. Kitaip tariant, kiekvienas asmuo turi sugebėti pats save parduoti darbdaviui, o pastarasis turėtų vertinti realius žmogaus gebėjimus, o ne amžių.

Darbo paieška | Susirinkusiųjų teigimu, vyresnio amžiaus žmonės ieškodami darbo galimybių, susiduria su informacijos viešojoje erdvėje prieinamumo problema. Pvz., ieškant darbo vyresnio amžiaus žmonėms jo rasti beveik neįmanoma, nes neegzistuoja tinklapis ar sistema, talpinanti informaciją vienoje vietoje. Šiuo metu veikianti Lietuvos darbo biržos sistema Senjorų bankas, pasak diskusijos dalyvių, nėra veiksnis ir pritaikyta senjorams – informacijos pateikimas bei įvedimas sudėtingas, ypač neturintiems daug įgūdžių dirbant su kompiuteriu. Pastebima, kad registruojantis tokio tipo sistemoje prašoma užpildyti daug skirtingų informacijos laukų. Pasak dalyvių, galbūt pakaktų kelių klausimų apie esminius gebėjimus, pateikiant bazinį prisistatymą. Panašus principas egzistuoja Šveicarijoje – darbo paieškos sistema skirta jaunimui, kurioje darbdaviai ir darbuotojai gali nesudėtingai surasti lūkesčius atitinkančius pasiūlymus, pasitelkdami tik esminius gyvenimo aprašymo faktus.

Dalyviai paminėjo, jog regionuose įmonių konkurencijos lygis yra žemesnis nei didmiesčiuose. Pvz., vyresnio amžiaus žmogaus reikalavimai atlygiui gali būti šiek tiek mažesni nei jauno, neseniai studijas baigusio asmens. Taip yra dėl to, jog vyresnio amžiaus žmogui nereikia papildomų išlaidų paskolos įmokoms ar pan. Dėl mažesnių reikalavimų darbo užmokesčiui vyresnis žmogus darbdaviui būtų patrauklesnis, ypač jei darbdavys – nedidelio kapitalo įmonė.

Požiūris | Pasak dalyvių, visuomenėje vis dar tvirta nuomonė, jog vyresnio amžiaus asmuo negeba naudotis informacinėmis technologijomis, nemoka anglų kalbos, o, perkopęs pensinio amžiaus ribą, nėra reikalingas. Vis dėlto, tai nėra tiesa – senjorai ir vyresnio amžiaus žmonės aktyviai nori mokytis ir turi reikalingų gebėjimų. Vertinant globaliau, dalyviai teigia, jog Lietuvoje vyrauja nepalankus psichologinis klimatas tarp valdžios ir vyresnio amžiaus žmonių – valdžia negeba parodyti žmogui, jog jis yra reikalingas ir svarbus. Pasak dalyvių, svarbu, suteikti vyresnio amžiaus žmonėms saviraiškos laisvę, būti pripažintiems, turėti galimybes reikšmingai prisidėti prie problemų sprendimų ir visuomeninės veiklos.

Dalyviai pabrėžė, jog labai svarbus viešosios nuomonės formavimas, kuriant teigiamą dirbančio senjoro įvaizdį, akcentuojant, jog garbaus amžiaus asmuo yra sukaupęs daug žinių ir turi reikalingos patirties.

Siūlymai:

1 | Sukurti informacinę sistemą ar internetinę svetainę, leidžiančią vyresnio amžiaus žmogui nesudėtingai surasti darbą, o darbdaviui – darbuotoją.

2 | Organizuoti mokymus, programas:

- a) Lietuvos darbo biržoje, siekiant didinti vyresnio amžiaus žmonių patrauklumą darbdaviui ir integraciją darbo rinkoje.
- b) Pensinio amžiaus statutiniams pareigūnams bei kitiems vyresnio amžiaus asmenims, siekiantiems integruotis į visuomeninę veiklą bei darbo rinką.

3 | Panaikinti nuostatą, draudžiančią dirbti vyresniems nei 65 m. valstybės tarnautojams bei diplomatinės tarnybos pareigūnams, siekiant mažinti diskriminaciją.

4 | Formuoti teigiamą dirbančio pensinio amžiaus asmens įvaizdį žiniasklaidoje, siekiant keisti visuomenės požiūrį ir mažinti kartų supriešinimą.

5 | Išsaugoti mokslininkų rentą tuo atveju, jei jie suranda papildomą pajamų šaltinį.

KONSULTACIJOS
REZULTATAI

„KAIP UŽTIKRINTI AUKŠTĄ GYVENIMO KOKYBĘ SENJORAMS?“

Kas yra aukšta gyvenimo kokybė? | Dalyvių teigimu, aukštą gyvenimo kokybę sudaro šie komponentai:

- a) Perkamoji galia – didžioji asmens finansų dalis išleidžiama maisto produktams bei vaistams, o be pakankamų finansinių išteklių gyvenimo kokybė negali būti užtikrinta.
- b) Sveikata, prieinama ir kokybiška paliatyvi slauga, sveikatos priežiūros paslaugos – šiuo metu, pasak dalyvių, profilaktinės programos nemokamai teikiamos iki 65 m, todėl vyresnio amžiaus žmonėms jos dažnai yra neprieinamos.
- c) Nedidelis atstumas iki socialinių paslaugų ar sveikatos priežiūros įstaigų – pasak dalyvių, svarbu, jog būtų užtikrintas patogus susisiekimas vyresnio amžiaus žmonėms.
- d) Kokybiški tarpusavio santykiai, bendravimas – visuomeninės, bendruomeninės veiklos skatinimas.
- e) Nepriklausomybė nuo kitų – gebėjimas kuo ilgiau išlikti savarankišku. Pasak diskusijos dalyvių, žmogui itin svarbu gyventi savo namuose, esant poreikiui, reikiamas paslaugas gauti namuose.
- f) Visuomenės pagarba – žmogui turi būti užtikrinta teisė į orų gyvenimą, tačiau Lietuvoje, dalyvių nuomone, šito trūksta, nes daugelis vyresnio amžiaus žmonių gyvena ties skurdo riba. Be to, dalyviai teigia, jog jaučiamas kartų supriešinimas visuomenėje – daugiau dėmesio skiriama dabartiniam jaunimui, jų ateičiai, nuvertinant dabartinius senjorus.

Reikalingos paslaugos |

Pagalba į namus | Šiuo metu veikia organizacijos, kurių darbuotojai už nustatytą mokestį suteikia socialines bei slaugos paslaugas vyresnio amžiaus žmonėms. Paslaugų paketą apima pagalba apsipirkti, susitvarkyti namuose, kultūrinės veiklos organizavimas, taksi paslaugos, kt. Privačių įstaigų, teikiančių šias paslaugas, atstovai siekia gauti dalinį finansavimą iš savivaldybių, nes šiuo metu paslaugos yra mokamos ir paslaugos gavėjams per brangios. Tai riboja paslaugų prieinamumą ir pačių įstaigų plėtrą. Be to, pasak atstovų, tikslinga pamažu perduoti socialinių paslaugų teikimą nevyriausybinėms organizacijoms, viešosioms įstaigoms, taip užtikrinant efektyvesnę pagalbą. Vis dėlto, kol paslaugų teikėjas yra savivaldybė, vertėtų stiprinti visuomenės sveikatos biurų veiklą.

Vis dėlto, dalyviai teigia, jog, teikiant minėtas paslaugas, susiduriama su senjorų baime, neretai ir pasipriešinimu įsileidžiant svetimą žmogų į namus. Dėl to reikėtų šviesti visuomenę, daugiau dėmesio skirti pagalbos namuose paslaugų viešinimui.

Kitas paslaugas ribojantis veiksnys – darbuotojų trūkumas. Šiuo metu, pasak dalyvių, Vilniaus mieste trūksta apie 40 proc. darbuotojų, teikiančių integralias paslaugas, socialines ir slaugos paslaugas senjorams namuose. Be to, privačių įstaigų atstovai tvirtina, jog negali samdyti darbuotojų pagal paslaugų sutartį, taip sudarant sąlygas asmeniui gauti didesnį darbo užmokestį.

Savarankiško gyvenimo namai | Pasak dalyvių, Lietuvoje yra nepakankamas kiekis tokių įstaigų. Vis dėlto, savarankiško gyvenimo laikotarpis vyresnio amžiaus žmogui gana trumpas, todėl būtina sąlyga, jog

gyvenant tokiuose namuose, esant poreikiui, būtų užtikrinamasteikiamų socialinių, priežiūros paslaugų tęstinumas nebegalintiems savimi pasirūpinti savarankiško gyvenimo namuose.

Neformalioji veikla | Dalyviai teigia, jog žmogui reikia kuo ilgiau suteikti sąlygas aukštos gyvenimo kokybės užtikrinimui. Jų teigimu, svarbu padėti savarankiško gyvenimo periodą pratęsti kuo ilgiau, kad žmogus jaustųsi geriau.

Tam, pasak švietimo įstaigų atstovų, gali padėti įvairi veikla – mokymasis, aktyvios pramogos, kultūrinė veikla, kt. Šiuo metu nemažą dalį paslaugų teikia Trečiojo amžiaus universitetai, sudarantys sąlygas mokytis ir užsiimti neformaliojo švietimo veiklomis. Jų atstovai piktinasi, jog kurį laiką nesėkmingai siekia įgyti Senjorų namų statusą, jog galėtų suteikti švietimo, kultūrinės, socialines ir kitas senjorams reikalingas paslaugas įvairiose Lietuvos vietose. Pasak jų, Trečiojo amžiaus universitetai turi sukaupę patirties dirbant su vyresnio amžiaus žmonėmis, turi infrastruktūrą, kurią galima panaudoti tolimesnei plėtrai. Senjorų namų statuso suteikimas padėtų užtikrinti efektyvią Trečiojo amžiaus universitetų veiklą, nereikėtų nuo pradžių formuoti naujos koncepcijos, veikloje dalyvautų jau patyrę universitetų dėstytojai, savanoriai.

Dalyviai taip pat paminėjo, jog daug dėmesio valstybė skiria verslumo skatinimo mokymams jaunimui, bet jiems nesuprantama, kodėl tokie mokymai neorganizuojami ir vyresnio amžiaus žmonėms. Suteikus senjorams galimybę skatinti verslumo įgūdžius, jie galėtų parduoti rankų darbo produkciją ar užsiimti kitu verslu.

Taip pat, pasak dalyvių, tikslinga skatinti savanorystę, reklamuoti savanorystės galimybes senjorams. Dalyviai sutinka, jog jaunoji karta ne visuomet turi pakankamai kantrybės mokyti vyresnius, tuo tarpu mokymosi procesas kartu su kitu senjoru yra efektyvesnis.

Konsultacinės paslaugos | Pasak kai kurių diskusijos dalyvių, vyresnio amžiaus žmonės dažnai turi sukaupę nemažai turto, tačiau neturi žinių, kaip jį tinkamai panaudoti. Konsultacinių paslaugų, kaip efektyviausiai panaudoti nekilnojamąjį turtą, pinigines lėšas, materialines gėrybes, suteikimas padėtų senjorams efektyviau naudoti savo turtą. Viena iš šiuo metu veikiančių iniciatyvų VŠĮ „Orūs namai“ naudoja panašų principą, t.y. senjorai skatinami nuomoti savo butus, kuriuos patiems išlaikyti sudėtinga, o už nuompinigius gyventi naujai įrengtuose savarankiško gyvenimo tipo namuose.

Kita vertus, dalyviai teigia, jog turtą sukaupus turi nedidelė dalis senjorų, pvz., regionuose didelė dalis žmonių sunkiai verčiasi ir neturi pakankamai santaupų.

Informacinės paslaugos | Pasak dalyvių, taip pat reikalingas veiksmingas „vieno langelio“ principas valstybinėse įstaigose. Pagalbos senjorams įstaigų atstovai teigia, jog neretai jiems būna sudėtinga rasti reikiamą informaciją senjorui internete ar telefonu – apie socialines paslaugas, pensijas, kt. Įdiegus efektyvų „vieno langelio“ principą valstybinėse įstaigose, asmuo nebūtų nukreipiamas pas kelis skirtingus specialistus, lengvai gautų reikiamą informaciją.

Kaip paslaugų komplekso dalis įvairiose įstaigose, t.y. bankuose, ligoninėse, kt., galėtų būti asistentas, kuris konsultuotų vyresnio amžiaus žmones, esant poreikiui, palydėtų į reikiamą kabinetą įstaigos viduje.

Siūlymai:

- 1 | Socialinės priežiūros ir slaugos paslaugų perdavimas NVO ar VŠĮ, siekiant užtikrinti kokybiškas paslaugas efektyviau naudojant valstybės lėšas.
- 2 | Senjorų namų kūrimas perkvalifikuojant esamas organizacijas, pvz.: Trečiojo amžiaus universitetus, siekiant užtikrinti aukštą gyvenimo kokybę senjorams.
- 3 | „Vieno langelio“ principo diegimas valstybinėse įstaigose ir pagalba institucijose senjorams, siekiant užtikrinti nesudėtingą reikalingos informacijos prieinamumą. Pvz.: vyresnio amžiaus žmogus nebūtų nukreipiamas keliais skirtingais telefonais, ieškodamas informacijos apie jam reikalingas paslaugas, o valstybinėje įstaigoje būtų paskiriamas asmuo, teikiantis konsultavimo paslaugas, su problemomis susiduriantiems vyresnio amžiaus žmonėms.
- 4 | Bendrų dienos centrų senjorams ir vaikams steigimas, siekiant mažinti kartų skirtumą ir užtikrinti aktyvią veiklą senjorams, juos įdarbinant.
- 5 | Neformaliojo švietimo senjorams centrų (pvz.: Trečiojo amžiaus universitetai, klubai, asociacijos, kt.) stiprinimas, siekiant skatinti vyresnio amžiaus žmonių aktyvumą ir visuomeninę, socialinę veiklą.

Bendruomeniškumas | Labiausiai žmones telkiantys dalykai – bendri džiaugsmas arba bendri rūpesčiai. Pasak dalyvių, bendruomeniškumas gali būti suvokiamas skirtinguose lygmenyse – bendros gerovės visuomenėje stiprinimas, dalyvavimas visuomeninių organizacijų veikloje, kaimynų ryšių stiprinimas, kt.

Trūkumas | Dalyvių teigimu, didmiesčiuose dažnai trūksta glaudaus ryšio ir bendravimo, žmonės vis labiau susvetimėja. Vyresnio amžiaus žmonės neretai lieka vieniši, ypač kai išvyksta vaikai. Nors regionuose, pasak dalyvių, bendruomeninis ryšys galimai glaudesnis, tačiau vis vien susiduriama su vienišumo problema.

Regionuose susiduriama ir su kita problema: žmonės per daug laiko praleidžia žiūrėdami televiziją, dažnai grimzta į depresiją. Atsižvelgiant į didelę kai kurių žmonių priklausomybę nuo televizijos, būtų tikslinga daugiau dėmesio skirti socialinei reklamai ir skatinimui užsiimti aktyvia veikla.

Veiklos skatinimas | Lietuvoje registruota apie 30 tūkst. nevyriausybių organizacijų, tačiau, dalyvių teigimu, nėra aišku, kiek iš jų aktyviai veikia. Vis dėlto, būtent NVO bei Trečiojo amžiaus universitetų stiprinimas, skiriant didesnę finansavimą, suteiktų galimybes senjorams jaustis visuomenei reikalingais ir pilnaverčiais jos nariais.

Pasak dalyvių, Lietuvoje senjorai į NVO veiklą įsitraukti vieni kitus skatina dalindamiesi asmenine patirtimi. Pabrėžiama, jog 75 m. sulaukę asmenys vis dar yra aktyvūs, tiesiog būtina juos šviesti, motyvuoti, kad norėtų aktyviai dalyvauti visuomeninėje veikloje. Gerąją praktiką aktyvioje veikloje dalyviai išskyrė bendras talkas, iniciatyvą „Darom“, šventes, ypač etnines. Jų teigimu, bendri organizaciniai rūpesčiai, dalyvavimas renginio veikloje prisideda prie bendruomeniškumo jausmo didinimo.

Vietinės bendruomenės | Pasak dalyvių, reikia skirti didesnę dėmesį vietinėms bendruomenėms. Nors ES finansavimo pagalba jau plečiama regionų infrastruktūra, bendruomenėms trūksta pagalbos tęstinės veiklos užtikrinimui. Skatinamos ir veikiančios vietinės bendruomenės kurtų pridėtinę vertę, prisidedamos ir prie darbo vietų kūrimo – vyresnio amžiaus žmonės galėtų auginti tam tikrą produkciją ir tiekti ekologiškus produktus mokykloms ar darželiams.

Kartų sąveika | Bendrumo tarp skirtingų kartų didinimas, pasak dalyvių, kuria pridėtinę vertę visuomenėje. Pvz., vyresni žmonės yra sukaupę žinių bei patirties, tuo tarpu jaunesni žmonės gali suteikti reikiamų įgūdžių (IT ir pan.). Suvienijus šiuos žmones būtų didinamas bendradarbiavimas tarp kartų, kuomet jauni žmonės savo įgūdžius galėtų panaudoti padėdami vyresniems rengti projektus, siekti projekcinio finansavimo ir pan.

Viešinimas | Dalyviai teigia, jog viešojoje erdvėje pasigenda informacijos apie organizuojamas veiklas, susibūrimus ir pan. Jų nuomone, vertėtų bendruomenes ir įvairias organizacijas apmokyti, kaip efektyviai komunikuoti apie savo veiklą, siekiant pritraukti daugiau žmonių.

Taip pat, jaučiamas gerosios praktikos žiniasklaidoje trūkumas, pvz., Lietuvoje egzistuoja švietimo mainų paramos fondas, organizuojantis mainų programas ne tik jauniems, bet ir vyresnio amžiaus žmonėms, tačiau ne visi žino apie tokias iniciatyvas.

Savanorystė | Lietuvoje egzistuoja gan daug savanorių organizacijų, tačiau, pasak dalyvių, jos orientuojasi daugiau į veiklas jaunimui. Vis dėlto, siekiant skatinti savanorystės tradicijas reikėtų neužmiršti ir savanorių mokymų, kadangi, pasak dalyvių, kai kuriose srityse reikalingos specifinės žinios. Pvz., vyresnio amžiaus savanoriams mokymus galėtų rengti NVO. Dalyviai gerosios praktikos pavyzdžiu išskyrė Japonijos savitarpio pagalbos sistemą – jaunesni žmonės padeda vyresniems, o už tai gauna talonus, kuriuos gali išgryninti ar perduoti vyresnio amžiaus artimiesiems.

Siūlymai:

- 1 | Savivaldybių skatinimas intensyviau remti bendruomenines šventes, susibūrimus, skatinant vyresnio amžiaus žmonių aktyvią veiklą.
- 2 | NVO registro peržiūra, siekiant užtikrinti aktyvių NVO skatinimą ir neveiksnių uždarymą.
- 3 | Valstybinio finansavimo skyrimas ir didinimas Trečiojo amžiaus universitetams bei NVO, siekiant užtikrinti kompleksinę neformaliosios veiklos plėtrą senjorams.
- 4 | Projektinių veiklų tarp jaunimo ir vyresnių žmonių organizavimas, siekiant užtikrinti kartų skirtumo mažinimą bei bendruomeniškumo didinimą.
- 5 | Socialinės reklamos ir kitų viešinimo priemonių plėtra, siekiant motyvuoti ir skatinti senjorus įsitraukti į visuomeninę veiklą.

Viešosios konsultacijos rezultatai bus naudojami rengiant Demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 m. strategijos priemonių įgyvendinimo planą.

**KONSULTACIJOS
VERTINIMAS**

Planuojant viešąją konsultaciją, ketinta jos vykdymą įvertinti šiais rodikliais:

- Surengtas 1 dienos renginys-diskusija su visuomene,
- Susitikimų metu identifikuota bent 10 konkrečių veiksmų / priemonių, galinčių padėti skatinti palankios aplinkos šeimai kūrimą (ataskaitoje pateikta 15 galimų priemonių),
- Parengtas 1 apibendrinantis rekomendacijų dokumentas.

**ASMUO
KONTAKTAMS**

Ignas Rubikas | LR Vyriausybės kanceliarijos Strateginių pokyčių grupės strateginio valdymo patarėjas | ignas.rubikas@lr.lt

**DAUGIAU
INFORMACIJOS**

Norėdami sužinoti daugiau apie galimybes įsitraukti į viešojo valdymo procesą (dalyvauti viešosiose konsultacijose), sekite naujienas:

- Facebook paskyroje „Piliečių ministerija“ | <https://www.facebook.com/pilieciuministerija/>
- LR Vyriausybės internetiniame puslapyje | <https://epilietis.lrv.lt/lt/>